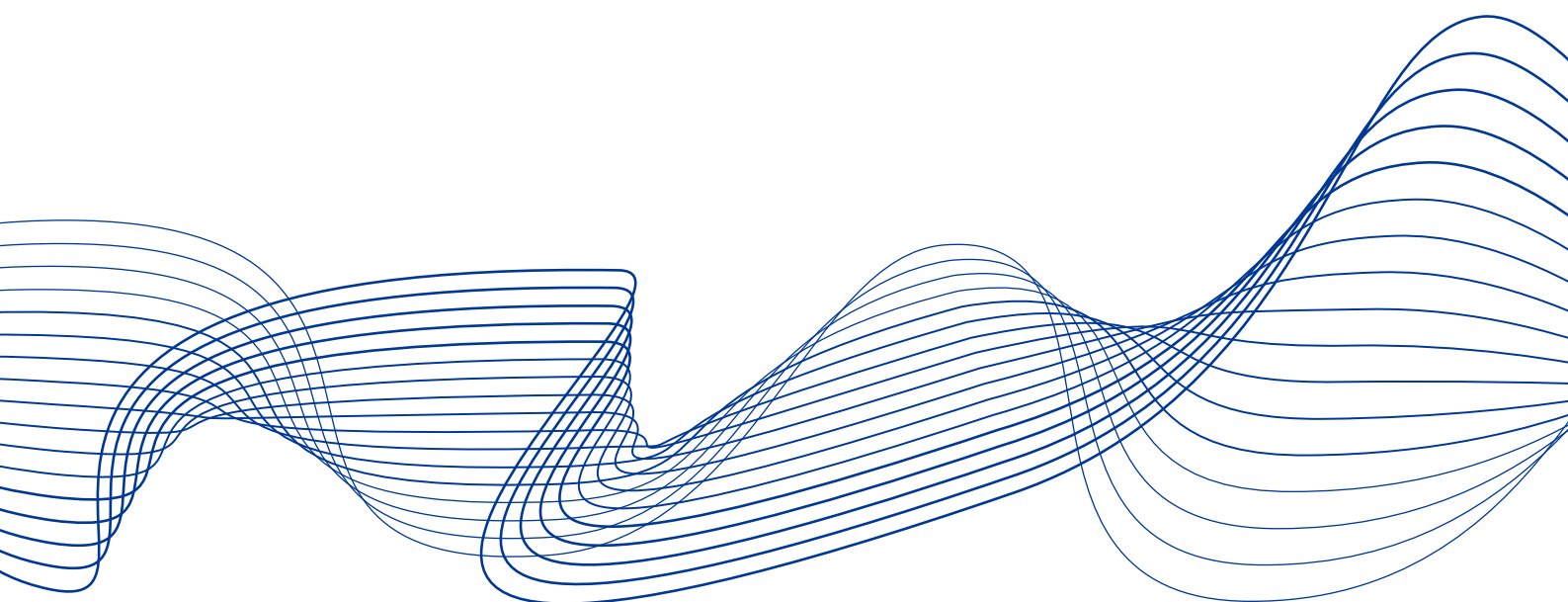

Výročná správa

2015

ESRB
Európsky výbor pre systémové riziká
Európsky systém finančného dohľadu

Obsah

Predslov	2
Zhrnutie	3

Predslov

Mario Draghi,
predseda
Európskeho výboru pre systémové
riziká

V priebehu roka 2015 Európsky výbor pre systémové riziká (European Systemic Risk Board – ESRB) pokračoval v dôslednom monitorovaní možných zdrojov systémových rizík v európskom finančnom systéme a ekonomike. V troch oblastiach sa miestami prejavili známky zhoršenia zraniteľnosti. Predovšetkým bola zaznamenaná výrazná volatilita na trhu, vyvolaná vývojom v kľúčových rozvíjajúcich sa trhových ekonomikách na jeseň 2015, ktorá sa rýchlo rozšírila na svetové finančné trhy vrátane európskych. ESRB sledoval riziko preceňovania na svetových finančných trhoch a v reakcii na tento vývoj ho aktualizoval na najvyšší stupeň. Na začiatku roka 2016 sa táto zraniteľnosť čiastočne premietla do prostredia, ktoré sa vyznačovalo pokračujúcou neistotou, pokiaľ ide o oživenie svetovej ekonomiky, pretrvávajúcimi nedostatkami v súvahách bánk a poisťovní v EÚ a vysokou úrovňou verejného a súkromného dlhu. Po druhé sektor tieňového bankovníctva EÚ čo do veľkosti i previazanosti aj naďalej rástol, čo predstavuje riziko prenosu potenciálnych šokov a kontaminácie zo sektorov tieňového bankovníctva na zvyšok finančného systému. Pod naďalej zvýšenú úroveň obáv sa v neposlednom rade podpísala geopolitická neistota v takmer všetkých okolitých regiónoch Európy.

Makroprudenciálne orgány zároveň prvýkrát disponovali pomerne rozsiahlym súborom politických nástrojov na zvýšenie odolnosti bankového sektora voči týmto rizikám, hoci v prípade zvyšku finančného sektora takéto nástroje stále chýbajú. ESRB podporuje vnútroštátne makroprudenciálne orgány vytváraním inštitucionálneho rámca, ktorý umožní vzájomnú reciprocitu vnútroštátnych opatrení a tým aj zníženie rizík regulačnej arbitráže. ESRB takisto poskytuje podklady o nepriaznivých scenároch makroprudenciálneho vývoja všetkým európskym orgánom dohľadu v príslušnej oblasti pôsobnosti (najmä bankovníctvo, poisťovníctvo a centrálné zmluvné strany). ESRB priebežne skúma štrukturálne oblasti rizík, najmä systémovú úlohu, ktorú môže expozícia voči sektoru rezidenčných a komerčných nehnuteľností predstavovať pre domácnosti, banky a ekonomiku ako celok, rovnako ako systémovú povahu určitých rizík prameniacich z odvetvia poisťovníctva.

ESRB aj naďalej poskytuje svojim členom fórum na dôvernú výmenu názorov o krátkodobej, strednodobej a dlhodobej zraniteľnosti systémovej povahy. Makroprudenciálna politika sa začala uplatňovať v takmer všetkých členských štátoch EÚ.

Frankfurt nad Mohanom júl 2016

Mario Draghi
predseda ESRB

Zhrnutie

Rok 2015 bol piatym rokom fungovania Európskeho výboru pre systémové riziká. Od svojho vzniku v roku 2010 ESRB aj naďalej čelí mimoriadnym podmienkam v dôsledku finančnej krízy a krízy štátneho dlhu v celej Európe. Napriek návratu trhových ukazovateľov systémových rizík na predkrízovú úroveň je finančný systém EÚ stále do značnej miery zraniteľný. ESRB označil štyri hlavné riziká ohrozujúce finančnú stabilitu v EÚ: i) preceňovanie rizikových prémieí na svetových finančných trhoch znásobené nízkou likviditou na trhu, ii) ďalšie oslabovanie súvah bánk a poisťovní, iii) zhoršenie udržateľnosti dlhu v štátnom a podnikovom sektore a v sektore domácností a iv) šoky a kontaminácia finančného systému zo sektora tieňového bankovníctva.

ESRB v dôsledku značnej volatility na trhu zvýšil významnosť rizikových prémieí na svetových finančných trhoch na najvyšší rizikový stupeň. Táto volatility bola vyvolaná vývojom v kľúčových rozvíjajúcich sa trhových ekonomikách na jeseň 2015 a rýchlo sa rozšírila na svetové finančné trhy vrátane európskych. Na začiatku roka 2016 sa riziko preceňovania rizikových prémieí na svetových finančných trhoch čiastočne premietlo do prostredia, ktoré sa vyznačovalo pokračujúcou neistotou, pokiaľ ide o oživenie svetovej ekonomiky, pretrvávajúcimi nedostatkami v súvahách bánk a poisťovní v EÚ a vysokou úrovňou verejného a súkromného dlhu. Na jar a v lete 2015 sa zvýšilo riziko opätovného prepuknutia krízy štátneho dlhu, okrem iného v dôsledku politickej neistoty v Grécku. Hoci sa ceny aktív v Grécku prudko znížili, kontaminácia iných krajín s vysokou mierou zadlženosti bola obmedzená. Od leta 2015 obavy trhu v súvislosti s Gréckom výrazne ustúpili. Vzhľadom na štrukturálny vývoj tieňový bankový systém EÚ v roku 2015 ďalej rástol čo do veľkosti i previazanosti. Tento rast zvýšil potrebu prísnejšieho monitorovania zo strany makroprudenciálnych orgánov. Pod zvýšenú úroveň obáv sa v neposlednom rade podpísala geopolitická neistota v takmer všetkých okolitých regiónoch Európy.

V roku 2015 ESRB pokračoval vo vývoji makroprudenciálnej politiky a vypracúvaní usmernení o používaní makroprudenciálnych nástrojov v bankovom i nebankovom finančnom sektore. Po prvé preskúmal systémové riziká vyplývajúce z činnosti európskych poisťovateľov a zaisťovateľov. Vo svojej záverečnej správe odporučil posúdiť, či makroprudenciálne orgány na lepšie podchytenie systémových rizík prameniacych zo sektora poisťovníctva EÚ nepotrebujú aj ďalšie nástroje. Po druhé ESRB vykonal štrukturálnu analýzu vzťahu medzi vývojom realitného sektora a finančnou stabilitou. Po tretie pokračoval v analýze možných systémových rizík vyplývajúcich z neskorého a náhleho prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo. V neposlednom rade začal ESRB v spolupráci s Európskou centrálnou bankou (ECB) pracovať na monitorovaní a hodnotení rizík ohrozujúcich finančnú stabilitu, ktoré vznikajú počas dlhšieho obdobia nízkych úrokových sadzieb.

Okrem toho sa ESRB podieľal aj na záťažových testoch troch európskych orgánov dohľadu. Na začiatku roka 2015 ESRB poskytol Európskemu orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA) podklady o nepriaznivých scenároch makrofinančného vývoja na testovanie odolnosti penzijných fondov so stanoveným dávkami. O rok neskôr, začiatkom roka 2016, ESRB vypracoval nepriaznivé scenáre makrofinančného vývoja pre Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA) na záťažový test bankového sektora a pre orgán EIOPA na záťažový test sektora poisťovníctva. ESRB sa takisto prvýkrát podieľal na záťažových testoch Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy (ESMA) zameraných na centrálné zmluvné strany.

ESRB pokračoval vo svojej práci týkajúcej sa centrálnych zmluvných strán a Európskej komisii predložil na posúdenie dve vyjadrenia v súvislosti s revíziou nariadenia o európskej trhovej infraštruktúre (EMIR). Hoci ESRB súhlasil s celkovým návrhom nariadenia EMIR, zastával názor, že proticyklický príspevok právneho rámca by mohol byť podstatne vyšší. Vloženie revíznej

klauzuly do nariadenia EMIR, konkrétne v súvislosti s makroprudenciálnym používaním marží a zrážok, by umožnilo ďalej rozvíjať zásady, ktorými sa takéto nástroje riadia.

Oproti predchádzajúcemu roku došlo v roku 2015 k výraznému zvýšeniu počtu opatrení, ktoré sa týkajú makroprudenciálnych otázok. Medzi jednotlivými krajinami EÚ podľa očakávania aj naďalej pretrvávajú významné rozdiely, pokiaľ ide o počet a druh prijatých opatrení. Nárast počtu opatrení bol čiastočne dôsledkom určenia systémovo dôležitých inštitúcií a implementácie režimu proticyklickej kapitálovej rezervy. Okrem toho bol z pohľadu makroprudenciálnych politických opatrení vysoko relevantnou oblasťou aj sektor nehnuteľností na bývanie. V priebehu roka 2015 navyše niekoľko krajín EÚ zvažovalo, a v mnohých prípadoch aj prijalo politické iniciatívy zamerané na riešenie rizík vyplývajúcich z objemu úverov v cudzích menách. Na konci roka 2015 ESRB zaviedol koordinačný rámec na posudzovanie cezhraničných vplyvov a dobrovoľnej reciprocity opatrení makroprudenciálnej politiky. Konkrétnym dôvodom bolo presvedčenie, že v integrovanom finančnom systéme, akým je jednotný európsky trh, je na zabezpečenie účinnosti makroprudenciálnej politiky na národnej úrovni potrebná väčšia koordinácia politiky.

Počas sledovaného obdobia ESRB pokračoval v posudzovaní implementácie svojich predchádzajúcich odporúčaní. Pri hodnotení realizácie odporúčania ESRB o financovaní úverových inštitúcií (ESRB/2012/2) bol zaznamenaný významný pokrok v harmonizácii vnútroštátnych rámcov krytých dlhopisov. Toto odporúčanie ESRB bolo tiež úspešné pri presadzovaní politiky, postupov a kontroly riadenia súvisiacich rizík, ako aj pri monitorovaní rámca zaťaženia aktív.

Tiráž

© Európsky výbor pre systémové riziká 2016

Poštová adresa 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefón +49 69 1344 0
Internet www.esrb.europa.eu

Všetky práva vyhradené. Šírenie na vzdelávacie a nekomerčné účely je povolené, ak je uvedený zdroj.

Redakčná uzávierka údajov uvedených v tejto správe bola 6. júna 2016.

Toto je skrátená verzia výročnej správy ESRB za rok 2015 obsahujúca predslov a zhrnutie. Úplné znenie je k dispozícii v angličtine, nemčine a španielčine.

ISSN 1977-5253 (pdf)
ISBN 978-92-899-2455-9 (pdf)
DOI 10.2866/763550 (pdf)
Katalógové číslo EÚ DT-AB-16-001-SK-N (pdf)